

ES PILIEČIŲ TEISĖS ŠKOTIJOJE

ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Dirbti

Šiame informaciniame biuletenyje pateikiama trumpa santrauka apie jūsų, kaip **ES piliečio**, teisę dirbti Škotijoje. Šiame informaciniame biuletenyje teigiama, kad "ES piliečius" sudaro ES valstybių narių piliečiai, taip pat EEE valstybių (Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino) ir Šveicarijos piliečiai.

Šiame informaciniame biuletenyje taip pat pateikiama informacija apie teises jūsų **šeimos narių**, kurie patys nėra ES piliečiai, ir kurių teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje įgijama iš jų santykių su ES piliečiu.¹

Po JK išstojimo iš Europos Sąjungos (Brexit) ES piliečių teisės Škotijoje pasikeitė keliais svarbiais aspektais.

ES piliečiai ir jų šeimos nariai, gyvenę Jungtinėje Karalystėje 2020 m. gruodžio 31 d. ir norintys pasilikti Škotijoje, turėjo būti pateikę paraišką dėl **Settled Status** [Nuolatinio Gyventojų Statuso] (neterminuoto leidimo pasilikti) arba **Pre-Settled Status** [Nenuolatinio Gyventojų Statuso] (ribojamo leidimo pasilikti 5 metus) į „EU Settlement Scheme“ (EUSS) [ES Apgyvendinimo Schemą] (ESSS) iki 2021 m. birželio 30 d. Airijos piliečiams ir kitiems asmenims, turintiems neterminuotą leidimą pasilikti, kreiptis nereikėjo. ES piliečiai ir jų šeimos nariai, kurie nesikreipė į ESSS iki 2021 m. birželio 30 d., neturi teisės pasilikti Jungtinėje Karalystėje po 2021 m. liepos 1 d. ir turėtų kreiptis skubios teisinės pagalbos, jei nori pasilikti Škotijoje.

ES piliečiai, atvykę pirmą kartą į Jungtinę Karalystę 2021 m. sausio 1 d. ar vėliau, negali kreiptis dėl Nuolatinio Gyventojų Statuso ar Nenuolatinio Gyventojų Statuso. Šie asmenys gali atvykti kaip **Trumpalaikiai Lankytojai**. Norint pasilikti ilgesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui (trumpalaikiam vizitui), privaloma kreiptis dėl **Ilgalaikės Vizos** (pavyzdžiui, studijuoti, dirbti arba prisijungti prie šeimos nario).

ES piliečių šeimos nariai, kurie nėra ES piliečiai, gali atvykti į Jungtinę Karalystę tik po 2021 m. sausio 1 d. ir, jei turi ESSS šeimos leidimą, JK išduotą EEE šeimos leidimą arba JK išduotą biometrinių gyvenamosios vietos kortelę.

Ar aš turiu teisę dirbti Škotijoje?

ES Piliečiai, turintys Nuolatinio Gyventojų ar Nenuolatinio Gyventojų Statusą (arba kurie kreipėsi į ESSS iki 2021 m. birželio 30 d.)

Visi ES piliečiai ir jų šeimos nariai, turintys Nuolatinio Gyventojų Statusą arba Nenuolatinio Gyventojų Statusą, turi teisę dirbti Škotijoje.

Jei pateikėte paraišką į ESSS iki 2021 m. birželio 30 d. ir laukiate sprendimo, jūs taip pat išlaikote teisę likti dirbti ir studijuoti tol, kol jums bus suteiktas Nuolatinio Gyventojų ar Nenuolatinio Gyventojų Statusas (arba tol, kol nebegalėsite pateikti apeliacinio skundo dėl jūsų paraiškos atmetimo).

Jūsų teisė į darbą nėra susieta su konkrečiu darbdaviu ar konkrečiomis darbo pareigomis.

Jūs taip pat, **kaip ir Didžiosios Britanijos darbuotojai, turit teisę į vienodą požiūrį ir lygiavertes galimybes įsidarbinimo metu, darbo sąlygų ir visų kitų socialinių ir mokesčių legvatas, susijusias su darbu** (pvz., galimybes gauti išmokas ir pensijas).

ES Piliečiai, turintys Nuolatinio Gyventojų Statusą, turi teisę dirbti Škotijoje neribotą laiką.

1. "Šeimos nariais" gali būti laikomi: jūsų sutuoktinis ar civilinis partneris, jūsų vaikai, anūakai ir provaikiai iki 21 metų amžiaus, jūsų išlaikomi tėvai, seneliai ir proseneliai, kai kurie nesusituokę partneriai ir kiti išlaikomi giminiai. (Išdavus "Home Office" [Namų Biurui] "išplėstinės šeimos nario" registracijos pažymėjimą).

ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Dirbti

ES Piliečiai, turintys Nenuolatinio Gyventojų Statusą, turi teisę dirbti Škotijoje iki suteikto Nenuolatinio Gyventojų Statuso galiojimo pabaigos.

ES piliečiai, gyvenę Jungtinėje Karalystėje 2020 m. Gruodžio 31 d., kurie nėra pateikę paraiškos į ESSS iki 2020 m. birželio 30 d.

Nuo 2021 m. liepos 1 d. jūs nebeturite teisės pasilikti Jungtinėje Karalystėje, todėl taip pat jums neleidžiama dirbti Škotijoje. Jei norite pateikti prašymą pasilikti JK, turėtumėte kreiptis skubios teisinės konsultacijos.

ES Piliečiai, atvykę 2021 m. sausio 1 d. ar vėliau

Trumpalaikiai Lankytojai

ES piliečiai, atvykstantys kaip Trumpalaikiai Lankytojai, gali būti traktuojami kaip Verslo Lankytojai. Jums yra leidžiama dalyvauti verslo susitikimuose, renginiuose ir konferencijose, tačiau jūs negalite:

- ▶ Dirbti apmokamą ar neapmokamą darbą JK įmonėje
- ▶ Dirbti kaip savarankiškai dirbantis asmuo
- ▶ Atlikti darbo praktiką ar stažuotę
- ▶ Parduoti prekes ar siūlyti paslaugas tiesiogiai visuomenei

Asmenys turintys Ilgalaikias Vizas

ES piliečiai ir jų šeimos nariai, norintys dirbti Jungtinėje Karalystėje, turi kreiptis dėl Ilgalaikės Visos. Daugeliu atvejų, jei ji bus suteikta, jūs turėsite teisę gyventi ir dirbti Jungtinėje Karalystėje (paprastai konkrečiam darbdaviui, konkrečiame darbe ar pareigose). Norint pakeisti darbdavį, darbą ar pareigas, jums gali prireikti pakeisti vizos sąlygas arba iš naujo kreiptis dėl Ilgalaikės Visos.

Kaip įrodyti savo teisę dirbti?

Savo teisę dirbti jūs galite patvirtinti pateikdami įrodymą, kad turite Nuolatinio Gyventojų Statusą ar Nenuolatinio Gyventojų Statusą ar kitos formos suteiktą leidimą pasilikti šalyje (Pvz., Ilgalaikę Vizą).

Jei iki 2021 m. Birželio 30 d. pateikėte galiojančią paraišką pagal ESSS (ES Apgyvendinimo Schema), tačiau jūsų prašymas dar nėra nuspręstas, taip pat galite pateikti savo paraišką įrodymą, kaip savo teisės pasilikti ir tęsti darbą Škotijoje įrodymą.

Kur galiu gauti daugiau pagalbos ar konsultacijos dėl savos teisės dirbti Škotijoje?

Jei manote, kad buvote diskriminuojamas dėl jūsų teisės dirbti (kreipimosi dėl darbo) arba kaip su jumis elgiamasi darbe (vienodas požiūris, darbo sąlygos ir socialinės bei mokesčių lengvatos darbe), jūs galite kreiptis pagalbos ir patarimo į:

My World of Work [Mano darbo pasaulis]:

<https://www.myworldofwork.co.uk/employed>

Citizens Advice Scotland [Piliečių patarimai Škotijoje]:

<https://www.citizensadvice.org.uk/scotland/work/>

ACAS [Patarimų, derybų ir arbitražo paslaugų tarnyba] (dėl darbo teisių):

<https://www.acas.org.uk/>

STUC [Škotijos Profesinės Sąjungos Kongresas]

(jei esate profesinės sąjungos narys):

<http://www.stuc.org.uk/>

ES Piliečiai ir Jūsų Teisė Dirbti

Daugiau Informacijos Šaltinių

Scottish Government: Toolkit to Support EU Citizens Staying in Scotland [Škotijos Vyriausybė: Pasilikimo Škotijoje vadovas ES piliečių darbdaviams]:

<https://www.gov.scot/publications/eu-citizens-staying-in-scotland-package-of-support/>

UK Government's EU Settlement Scheme Toolkit for Employers [Jungtinės Karalystės Vyriausybės ES Apgyvandinimo Schemos vadovas darbdaviams]:

<https://www.gov.uk/government/collections/eu-settlement-scheme-employer-toolkit>

Paskutinį kartą atnaujinta 2021 m. Liepos 1 d.

Norėdami gauti daugiau informacijos apie "JustCitizens" [Tiesiog Piliečiai] ir apie mūsų darbą ginant ES piliečių teises Škotijoje ir prieigą prie atsisiunčiamų šaltinių, įskaitant šio informacinio biuletenio vertimus į kitas Europos kalbas, apsilankykite: justcitizens.scot/EU

Finansuojama Škotijos Vyriausybės

Scottish Government
Riaghaltas na h-Alba
[gov.scot](https://www.gov.scot)